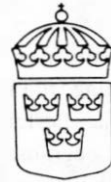

Förslag till riksdagen

1988/89:25

Riksdagens revisorers förslag angående statistiken över mervärdeskatt

Förs.
1988/89:25

Riksdagens revisorer anmäler härmed sin granskning av statistiken över mervärdeskatt. Granskningen är sista ledet i en övergripande studie av statistiken över skatter och avgifter.

Revisorerna har undersökt vilken ekonomisk information i form av statistik som finns rörande mervärdeskatten och hur den sammanställs och publiceras. Av granskningen har framgått att statistiken för närvarande har en mycket begränsad spridning men att det å andra sidan finns ett mycket stort intresse för att en utbyggd och mera detaljerad statistik kommer till stånd. Publiceringen av data om mervärdeskatten är vidare mycket ofullständig och oenhetlig.

Revisorerna föreslår därför att åtgärder vidtas för att förbättra mervärdesstatistiken. Sålunda bör det klargöras vilket behov av statistik som finns och hur detta behov skall tillgodoses. Klassificeringen av de mervärdeskatte-redovisande företagen i riksskatteverkets (RSV) skatregister bör vidare förbättras. Det bör också uppdras åt en bestämd myndighet att ha huvudansvaret för framställning och publicering av statistiken. Dessutom bör statistiken publiceras på ett mer enhetligt sätt.

1 Genomförd granskning

Granskningen har inriktats på gällande bestämmelser om sammanställning och produktion av statistik rörande mervärdeskatten (momsen), kartläggning av förekommande redovisning av skatten och den statistik som framställs på grundval av redovisningen samt en bedömning av statistikuppgifternas användbarhet och kvalitet. Granskningen har varit av översiktlig karaktär.

Den skatte-redovisning som ligger till grund för statistiken lämnas främst av länskattemyndigheterna, riksskatteverket (RSV) och tullverket. Uppgifterna sammanställs och publiceras av RSV, generaltullstyrelsen och riksrevisionsverket (RRV). Vissa uppgifter publiceras också av statistiska centralbyrån (SCB) och konjunkturinstitutet (KI).

De statistiska uppgifter som publiceras är främst redovisningsdata om nettouppbörderna av skatten för det statliga budgetåret och per kalenderår. RSV sammanställer därutöver på underlag av det centrala skatregistret mera detaljerade uppgifter om bl. a. skatteinbetalningar och skatteåterbetalningar, restförd moms, granskningen av momsdeklarationer, revisionsverksamheten, antalet skattskyldiga och de skattskyldigas metoder för redovis-

ning av moms m.m. Antalet skattskyldiga anges också med fördelning på årsomsättning (nio klasser) och näringshuvudgrupper (nio). De sistnämnda uppgifterna, i flertalet fall med fördelning på län och riket i dess helhet, ges en mycket begränsad spridning. Tullverkets statistik avseende debiterade och uppburna skattebelopp har också en begränsad spridning.

Många intressanta uppgifter om mervärdesskatten som registrerats i skatteregistren med uppborädsdeklarationerna som grund tas emellertid inte fram i form av statistik. Det gäller t.ex. uppgifter om skatt enligt 60- resp. 20-regeln, summa utgående skatt, summa ingående skatt, skattepliktig och skattefri omsättning inom landet, exportomsättning samt skatt på egna uttag.

Mera specificerade uppgifter om momsutgåendet efter näringsgren uppger man sig ej kunna ta fram till följd av brister i klassificeringen av de skattskyldiga efter näringsgren i skatteregistren.

Underlag för beräkning av effekterna av ändringar i det svenska mervärdesskattesystemet och för t.ex. en anpassning av det svenska momssystemet till EG-ländernas saknas därför i stor utsträckning.

Granskningen har vidare visat att publiceringen av data om mervärdesskatten är mycket splittrad.

Förslag till åtgärder i syfte att förbättra statistiken har mot denna bakgrund tagits fram under granskningen.

Över granskningen, som initierats av revisorernas kansli, har granskningsrapporten (1988/89:3) Statistiken över mervärdesskatten upprättats. Sammanfattning av rapporten och av de över rapporten inhämtade yttrandena är i *bilaga* fogad till denna skrivelse.

2 Revisorernas överväganden

2.1 Allmänt

Enligt den senaste redovisningen av statsbudgetens inkomster (budgetåret 1987/88) uppgår statens nettoinkomst av mervärdesskatten till ca 80 miljarder kronor. Inkomsten av mervärdesskatten utgör därmed nära en fjärdedel av inkomsterna på statsbudgeten. Mervärdesskatten tas ut på all privat och offentlig konsumtion av varor och tjänster med vissa undantag. Skattskyldig är den som yrkesmässigt omsätter skattepliktig vara eller tjänst. Beräkningen av skattebeloppen är mera komplicerad än för flertalet andra skatter och avgifter eftersom den under löpande redovisningsår måste baseras på uppgifter om skatt på såväl de skattskyldigas försäljning som inköp. Problemen med avgränsningarna mellan skattepliktiga och skattefria varor och tjänster utgör också osäkerhetsmoment.

Av granskningen framgår att det finns ett stort behov av förbättrad ekonomisk information om mervärdesskatten. I sådant syfte bör därför en mer detaljerad inventering av statistikbehovet göras. Vidare bör klassificeringen av företagen i riksskatteverkets skatteregister förbättras. Vilken myndighet som skall ha huvudansvaret för statistiken bör också prövas liksom en mera samlad och enhetlig publicering av statistiken bör komma till stånd.

Såväl av granskningsrapporten som av remissyttrandena över rapporten framgår det att det genomgående finns krav på och önskemål om en förbättrad mervärdesskattestatistik. Behoven är dels mer allmänna, dels färgade av de särskilda behov som finns hos olika myndigheter och inom näringslivet.

Vid den översiktliga kartläggning av behoven av redovisningsdata och statistik som genomförts har framkommit olika önskemål om förbättringar. Man anser sig bl.a. behöva snabbare och mera lättolkad information om mervärdesskattebetalningarna med förklaringar till olika avvikelser i statistiken. Bakgrunden till önskemålen är behovet av snabba och säkra uppgifter som underlag för bedömningar av den ekonomiska utvecklingen och som underlag för beslut om olika åtgärder.

Gemensamt för många önskemål är vidare kraven på att ha bättre underlag tillhands vid beslut om förändringar i mervärdesskattesystemet. Här avses bl.a. genomförande av förslag om minskad eller slopad skatt på vissa varor, utvidgad skattskyldighet för varor och tjänster samt bedömningar avseende anpassning av det svenska mervärdesskattesystemet till EG-ländernas.

Vid en utbyggnad av mervärdesskattestatistiken bör man i första hand utnyttja de möjligheter till ytterligare informationsuttag som kan göras ur skatteregistren med utgångspunkt i där redan registrerade data och således utan ytterligare insatser i form av uppgiftslämnande från de skattskyldigas sida. För närvarande utnyttjas endast ett fåtal av de data som registrerats i skatteregistren från uppbördsdeklarationerna, exempelvis endast uppgifter om skatt att betala eller att återfå samt summa bokförd omsättning.

Av de uppgifter som tagits in i registren från uppbördsdeklarationerna och som man vill ha belysta med statistik är t.ex. utgående skatt på oreducerat vederlag enligt 60- resp. 20-regeln och utgående skatt totalt, ingående skatt på införsel och förvärv, bokförd skattepliktig omsättning inom landet, skattefri omsättning inom landet, exportomsättning samt skatt på egna uttag. Därutöver önskar man uppgifter om importomsättning näringsgrensvis, uppgifter som för närvarande inte anges på uppbördsdeklarationen.

Förslag har också framförts om framtagande av statistikuppgifter rörande mervärdesskattebeloppens fördelning på olika näringar, näringssektorer och varor, uppgifter om företagens och hushållens momsbelastning samt om antalet momsregistrerade skattskyldiga med blandad verksamhet. För statistik med en mera detaljerad branschindelning erfordras en förbättring av de skattskyldigas klassificering på näringsgren i RSV:s skatteregister. Frågan behandlas närmare under avsnitt 2.3 nedan.

Bland de mera specifika redovisnings- och statistikbehov som framkommit kan nämnas att generaltullstyrelsen anser att specificerad statistik bör tas fram rörande de återbetalningar länskattemyndigheterna gör av importskatt. Statistik behövs också över hur mycket av tullverkets kontanta momsuppbörd som berättigar till momsavdrag eller leder till återbetalningar från länskattemyndigheterna.

RSV instämmer i granskningsrapportens krav på att statistiken bör kompletteras och presenteras på ett bättre sätt. Att framställa statistik för

kontinuerlig belysning av det slutliga utfallet för mervärdeskatten skulle dock enligt verket ställa stora krav på programändringar i RSV:s ADB-system, varför verket inte biträder en sådan utbyggnad.

Vissa länskattemyndigheter bekräftar behovet av mera detaljerad statistik, främst för planering, uppföljning och kontroll av verksamheten samt för bedömning av utfallet av granskningsåtgärder och revisionsverksamhet.

Konjunkturinstitutet framhåller att det är angeläget för institutets analysarbete att också kunna utnyttja statistik beträffande inbetalad och återbetalad skatt. Statistik över indirekta skatter kan också få betydelse i samband med konjunkturbedömningar och analyser för stabiliseringspolitiska ändamål, framhåller KI. Institutet understryker vidare det i rapporten framförda önskemålet om en snabbare och säkrare korttidsstatistik.

SCB anser att det är av stort värde för centralbyrån att underlaget för statistiken föreligger så tidigt som möjligt efter beskattningsårets utgång, inte som nu först i november månad året efter beskattningsåret.

Från näringslivsorganisationernas sida understryker man behovet av bättre statistik inför den omdiskuterade breddningen av momsunderlaget och den anpassning till förhållandena inom EG som kan komma att aktualiseras. Data om skatten bör också kunna användas för att spegla försäljningsutvecklingen inom olika branscher.

Det finns således förhållandevis omfattande önskemål om ytterligare statistikdata på mervärdeskatteområdet. En del önskemål syftar till att tillgodose mera tillfälliga informationsbehov för aktuella förändringar av skattesystemet, andra avser behov av mera kontinuerlig statistik. Revisorerna finner det angeläget att åtgärder vidtas för tillgodoseende av behovet av korttidsstatistik för en mera kontinuerlig publicering liksom för möjligheter att tillfredsställa mera tillfälliga statistikbehov på området.

2.3 Branschklassificeringen

Vid granskningen konstaterades att den mervärdeskattestatistik som RSV för närvarande framställer med fördelning på näringsgrenar/branscher endast avser huvudgrupper. Uppgifter om från momskontrollsynpunkt särskilt intressanta branscher kan däremot inte tas fram. Skälet till att en sådan mera detaljerad redovisning inte kan ges uppges vara att branschklassificeringen är så osäker att en sådan statistik skulle bli missvisande.

Klassificeringen av företagen i RSV:s skatteregister bygger på uppgifter från företagen i samband med deras momsregistrering. SCB använder för sin del också uppgifter ur momsregistret för klassificering av nya företag i sitt företagsregister. Centralbyrån kompletterar dock uppgifterna genom en företagsenkät och genom utnyttjande av andra källor. Någon återrapportering från centralbyrån till RSV:s skatteregister av gjorda kompletteringar till företagsregistret förekommer inte.

Vid remissbehandlingen har det i granskningsrapporten framförda förslaget om att utnyttja uppgifter ur SCB:s företagsregister för en löpande aktualisering av näringsklassificeringen i RSV:s skatteregister biträts. RSV understryker bl.a. att det är ett sedan länge uttryckt önskemål att höja kvaliteten på branschkoderna, och konjunkturinstitutet framhåller att

oklarheter i branschklassificeringen i skatteregistret utgör en avgörande begränsning av möjligheterna att utnyttja statistiken. Möjligheterna att utnyttja centralbyråns företagsregister för aktualisering bör enligt institutet utvärderas snarast möjligt. Ökad jämförbarhet för mervärdeskattedata med centralbyråns statistik är en nödvändig förutsättning för att uppgifterna skall få en vidare användning anser institutet vidare. SCB instämmer häri och påpekar att ett väl fungerande system för åiterrapportering bör kunna åstadkommas med relativt begränsade insatser.

Enligt revisorernas mening bör möjligheterna att utnyttja uppgifter ur SCB:s företagsregister för en löpande aktualisering av näringsklassificeringen i RSV:s skatteregister snarast prövas.

2.4 Produktionsansvaret för mervärdeskattestatistiken

Redovisningsdata över mervärdeskatten framställs primärt av länskattemyndigheterna och RSV samt av generaltullstyrelsen. RRV sammanställer uppgifter för redovisning mot statsbudgeten dels i en löpande månadsredovisning, dels i en budgetårsredovisning av statsbudgetens utfall. Därutöver framställs statistik på mervärdeskatteområdet av länskattemyndigheterna, RSV, generaltullstyrelsen, RRV, SCB och KI. Den statistik som publiceras av de båda sistnämnda myndigheterna bygger i huvudsak på uppgifter från de först nämnda.

Mervärdeskattestatistik i egentlig mening och i nämnvärd omfattning produceras för närvarande främst av RSV i form av s.k. momsstatistik på underlag av uppgifter i skatteregistren. Denna statistik kan, som nämnts, byggas ut för att tillgodose angivna önskemål om mer detaljerade uppgifter genom utnyttjande av i registren redan registrerade men hittills ej utnyttjade data.

I granskningsrapporten har framförts förslag om ett klargörande av vilken myndighet som skall ha huvudansvaret för produktionen av statistiken. I denna fråga har endast RSV och SCB yttrat sig. RSV anser att ansvaret för statistikens innehåll bör ligga på SCB, medan RSV bör svara för framtagningen av underlagsmaterialet. SCB anser å sin sida det lämpligt att RSV har ett huvudansvar för produktionen och publiceringen av den statistik över mervärdeskatten som avser att belysa olika skattemässiga konsekvenser.

Enligt revisorernas mening är det viktigt att en bestämd myndighet ges ett mera odelat ansvar för att ändamålsenlig statistik över mervärdeskatten tas fram, exempelvis RSV med den resursförstärkning som detta kan erfordra.

2.5 Publiceringen av mervärdeskattestatistiken

Vid granskningen konstaterades att de ekonomiska uppgifter som publiceras om mervärdeskatten främst avser summauppgifter om statens inkomster av skatten. Därutöver framställs mera detaljerad statistik som dock inte publiceras. Den statistik som publiceras är emellertid svår att återfinna. Därför bör en översyn göras av publiceringen av mervärdeskattedata. Härvid bör eftersträvas att centrala uppgifter sammanförs till ett fåtal publikationer.

De remissinstanser som yttrat sig i denna fråga delar uppfattningen om att

det behövs en mera samlad publicering av viktigare data om mervärdes- skatten.

Förs. 1988/89:25

Revisorerna finner det viktigt att en mera enhetlig publicering av centrala data om mervärdeskatten kommer till stånd så att uppgifterna blir mera lättillgängliga.

2.6 Sammanfattning

Revisorerna har kunnat konstatera att den statistik som nu finns på mervärdeskatteområdet till stora delar är ofullständig och splittrad och därför inte fyller informationsbehoven. Med hänsyn till den stora betydelse mervärdeskatten har som inkomstkälla för staten är det av vikt att statistiken förbättras. En mera aktuell och detaljerad information om mervärdeskatten behövs, bl.a. som underlag för olika beslut om förändringar på skatteom- rådet.

En översyn av behovet av statistik, statistikens omfattning och av dess tekniska utformning bör komma till stånd. Vidare bör klarare anges vilken myndighet som skall ha huvudansvaret för produktionen av statistiken. Publiceringen av mervärdeskattedata bör vidare göras mer samlad och enhetlig.

3 Hemställan

Revisorerna hemställer

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad revisorerna förordat beträffande en översyn av behovet av statistik över mervärdeskatten, produktionen av sådan statistik och publice- ringen av denna.

Detta ärende har avgjorts av revisorerna i plenum. I beslutet har deltagit revisorerna Arne Gadd (s), Hans Lindblad (fp), Kjell Nilsson (s), Birgitta Hambraeus (c), Anita Johansson (s), Anders G Högmark (m), Torsten Karlsson (s), Rune Jonsson (s), Per Stenmarck (m), Margit Gennser (m), Ulla-Britt Åbark (s) och Bengt Kronblad (s).

Vid ärendets slutliga handläggning har vidare närvarit kanslichefen Göran Hagbergh, byråchefen Bo Willart och revisionsdirektören Karl-Olov Hedler (föredragande).

Stockholm den 6 april 1989

På riksdagens revisorers vägnar

Arne Gadd

Bo Willart

Sammanfattning av rapport 1988/89:3 om statistiken över mervärdeskatten och av de remissyttranden som avgetts över den

Förs. 1988/89:25
Bilaga

1 Rapporten

1.1 Granskningens syfte och inriktning

Syftet med granskningen av statistiken över mervärdeskatten har varit att kartlägga vilken information som finns om mervärdeskatten i form av redovisningsdata och statistik av översiktlig karaktär. Vidare skulle klarläggas vilka informationsbehov som finns, om redovisningen och statistiken tillgodoser dessa behov samt vad som bör göras för att statistiken skall förbättras. Det är främst de övergripande informationsbehoven som skall tillgodoses, såsom uppgifter om inbetalningar och utbetalningar av mervärdeskatt, redovisningen av mervärdeskatten, uppgifter för bedömning av effektiviteten i mervärdeskattesystemet och av möjligheterna till ändringar i systemet.

1.2 Granskningens genomförande

Den redovisning och statistik avseende mervärdeskatten som finns hos olika myndigheter har inventerats och analyserats. Statistikproducenterna, främst riksskatteverket (RSV), generaltullstyrelsen (GTS), riksrevisionsverket (RRV) och ett par länsskattemyndigheter (LSKM) har intervjuats. Intervjuer har också genomförts med riksdagens skatteutskott, representanter för pågående utredning om indirekta skatter samt andra viktigare användare av statistiken.

1.3 Gällande ordning för redovisning och statistik

Mervärdeskatten kan kortfattat beskrivas som en omsättningsskatt som tas ut på den värdetillväxt som sker i varje led i tillverknings- och distributionskedjan. För varor är skatteplikten i princip generell. Tjänster är skattepliktiga endast om detta uttryckligen anges i mervärdeskattelagen. Beskattningsmyndigheter är vid omsättning inom landet och vid export länsskattemyndigheterna, vid import tullverket.

Redovisningen och statistiken avseende momsens styrs främst av bestämmelserna i mervärdeskattelagen (1968:430), förordningen (1968:431) om mervärdeskatt samt skatteförvaltningens och tullverkets föreskrifter och anvisningar.

1.4 Kartläggning av redovisning och statistik

Uppgifterna om statens inkomster av mervärdeskatten har främst en kameral funktion som redovisningsdata i riksbokföringen. I riksrevisionsverkets budgetredovisning anges brutto- och nettoinkomsten av mervärdeskatten, för budgetåret 1986/87 till 123 resp. 72 miljarder kronor. Uppgifterna baseras

på redovisningsdata från RSV:s momsregister och tullverkets centrala redovisning.

Inom skatteförvaltningen framställs redovisningsdata om momsen av både LSKM och RSV.

På LSKM baseras redovisningen på kontoutdrag från postgirokontoret med tillhörande allegat (uppbördsdeklarationer). Där stäms inbetalningarna av mot de skattskyldigas uppbördsdeklarationer, och betalningarna registreras i LSKM:s skatteregister. Vidare görs rimlighetskontroller av de skattskyldigas uppgifter, både maskinellt och manuellt. Negativa deklarationer innefattande framställning om utbetalning/återbetalning av moms behandlas också där.

LSKM:s dataenhet framställer olika ADB-listor för uppföljning och kontroll samt framställer påminnelser om skattebetalning. På underlag av uppgifter i LSKM:s register gör RSV sammanställningar för redovisning och statistik avseende momsen.

Den momsstatistik som tas fram av RSV hämtas från ett för riket centralt skatteregister. Statistiken består av sammanställningar ur detta register och avser den skatteuppbörd som handhas av LSKM. Det mesta av denna statistik har en mycket begränsad spridning. Vissa översiktliga uppgifter publiceras i RSV:s verksamhetsberättelse.

RSV:s mera detaljerade statistik "momsstatistiken" framställs i form av ADB-listor och ges sällan vidare spridning än till LSKM. Syftet med statistiken är främst att utgöra underlag för kontrollverksamheten, uppföljningen och bemanningsplaneringen inom skatteförvaltningen.

Den nämnda statistiken kan indelas i sådan som belyser betalningarna, debiteringarna, restföringen, antalet skattskyldiga, deklarationsgranskningen och beslut till följd av denna. Vidare ges specifikation över antalet skattskyldiga i skatteregistret med fördelning på redovisningsmetod, redovisningsperiod och bokslutstidpunkt samt hur antalet skattskyldiga fördelar sig på omsättningsklasser och näringsgrenar enligt nio huvudgruppsområden.

I RSV:s indrivningsstatistik, som produceras på underlag av uppgifter från kronofogdemyndigheterna i det s.k. REX-registret, finns bl.a. även uppgifter om indrivningsresultaten för mervärdeskatt.

RSV:s nämnda momsstatistik och indrivningsstatistik framställs med få undantag med en uppdelning av uppgifterna på län och hela riket.

Inom tullverket framställs på generaltullstyrelsen månadsvis uppgifter om debiterad och influten mervärdeskatt på importomsättningen. Redovisningen baseras på uppgifter från regionala och lokala tullmyndigheter. Generaltullstyrelsen upprättar dessutom för sin årsrapport benämnd Tabeller belysande tullverkets förvaltning en årlig sammanställning avseende mervärdeskatt som debiterats inom tullverket.

RRV baserar sin redovisning av mervärdeskatteinkomsterna på uppgifter från skatteförvaltningen och tullverket.

I RRV:s redovisning av statsbudgetens preliminära månadsutfall redovisas månatliga uppgifter om influten mervärdeskatt via LSKM och tullverket, återbetald moms samt övrig influten moms. Uppgifter om mervärdeskatteinkomsterna hel- och halvårsvis redovisar RRV också i publikationerna

Budgetprognoser och Realekonomisk fördelning sex resp. fem gånger per år. RRV publicerar också uppgifter om mervärdeskatteinkomsterna i Inkomstberäkning två gånger per år samt i årsredogörelsen Statens finanser. I RRV:s finansstatistik Utfallet av statsbudgeten, som publiceras av statistiska centralbyrån (SCB) i Statistiska meddelanden, redovisas statens nettoinkomst av mervärdeskatten under de senaste tio åren samt förändringarna av mervärdeskattesatserna.

SCB producerar ingen egen statistik på mervärdeskatteområdet utan återger endast uppgifter från RRV i Allmän månadsstatistik, i Statistiska meddelanden och i Statistisk årsbok.

Konjunkturinstitutet publicerar viss mervärdeskattestatistik i sin publikation Analysunderlag till konjunkturläget. Det är en årsserie med kalenderårsvisa uppgifter om statens nettoinkomst av skatten.

Sammanfattningsvis gäller om statistiken över mervärdeskatten att den baseras på uppgifter från de myndigheter som uppstår skatten, nämligen länskattemyndigheterna och generaltullstyrelsen. Redovisningsdata går in i skatteförvaltningens regionala och centrala skatteregister och i tullverkets centrala redovisning. Där utgör de underlag för redovisning och statistik på riks- och länsnivå. Uppgifterna sammanställs och publiceras – förutom av riksskatteverket och generaltullstyrelsen – av riksrevisionsverket, statistiska centralbyrån och konjunkturinstitutet.

1.5 Uppgifternas användbarhet

Som underlag för en bedömning av användbarheten av redovisningen och statistiken över mervärdeskatten kan det vara lämpligt att pröva denna genom att utvärdera i vad mån uppgifterna ger svar på vissa frågor, t.ex. följande.

1. Hur stor är statens inkomst av mervärdeskatten?
2. Vilken betydelse har mervärdeskatten för bekostande av statens och hela den offentliga sektorns utgifter?
3. Hur mycket ger mervärdeskatten i inkomst i förhållande till vad som deklarerats/debiterats?
4. Hur stora skattebelopp återbetalas av olika anledningar?
5. Hur fördelar sig momsinsbetalningarna?
6. Hurudan är kvaliteten på redovisningen/statistiken?

Uppgifter om *statens inkomster* av mervärdeskatten framgår främst av den tidigare nämnda av RRV utgivna publikation Statsbudgetens utfall. Årsseriesdata (budgetår) för mervärdeskatteinkomsterna finns i RRV:s publikationer Statens finanser, Utfallet av statens budget (finansstatistiken), Inkomstberäkning och i RSV:s verksamhetsberättelse. Månadsuppgifter sammanställs och distribueras av RRV och återges i SCB:s Allmän månadsstatistik. Kalenderårsuppgifter publiceras i konjunkturinstitutets Analysunderlag och halvårsuppgifter i RRV:s Realekonomisk fördelning. Uppgifterna om statens totala inkomster av mervärdeskatten är således förhållandevis lättillgängliga.

Mervärdeskattens relativa betydelse som inkomstkälla för statsbudgeten framgår bäst av ett diagram i RRV:s skrift Statens finanser. Dess andel var för inkomståret 1986/87 ca 23 %. Om hela inkomsten av socialavgifterna hade redovisats på statsbudgeten hade andelen uppgått till ca 17 %. Mervärdeskattens betydelse för finansieringen av hela den offentliga sektorn finns inte lika klart illustrerad. Av uppgifter i olika publikationer kan den dock beräknas till ca 11 %.

Uppgifter om *mervärdeskattens slutliga utfall*, dvs. hur stor del av den deklarerade/debiterade skatten som slutligen betalas in, är intressanta som underlag för bedömning av mervärdeskattesystemets effektivitet. De uppgifter som kan belysa det kända skattebortfallet är RSV:s redovisning av restförd mervärdeskatt och verkets indrivningsstatistik. Av RSV:s statistik kan beräknas att totalt ca 2 % av mervärdeskatten restförs per år. Efter återkallelser och avkortningar återstår ca 1,3 %. Uppgifter om vilka skattebelopp som faktiskt slutligt kommer in för beräkning av det slutliga utfallet för visst år saknas. De uppgifter som tas fram hänför sig till belopp restförla under flera år.

En stor del av inbetald moms *återbetalas* av olika anledningar, främst i de fall den skatt som erlagts för inköpta varor/tjänster (ingående skatt) överstiger den skatt som uppburits vid försäljning (utgående skatt). Andra anledningar till återbetalning är att för mycket skatt har betalats in, skattskyldig har befriats från eller fått nedsättning av skatt, skatt har erlagts av utländska beskickningar eller skatten har erlagts på varor avseende hjälp och bistånd utomlands. Någon statistik specificerad efter återbetalningsgrund för mervärdeskatten finns inte utom för befrielse eller nedsättning av skatt baserad på dom i skattedomstol. Vissa uppgifter om återbetalda belopps storlek efter mottagargrupp finns i RSV:s kassaredovisning.

Uppgifterna om hur *inbetalningarna av mervärdeskatt fördelar sig* på olika kategorier av skattskyldiga är sparsamma. Uppgifter om hur de skattskyldiga fördelar sig på årsomsättning och bransch finns, vardera med fördelning på nio grupper. Uppgifter om hur skattebeloppen fördelar sig saknas. Den nämnda statistiken med fördelning på näringsgrenar är alltför grov för en mera meningsfull analys. Uppgifter finns till belysning av de mervärdeskattskyldigas redovisning, men uppgifterna avser antalet skattskyldiga, inte hur beloppen fördelar sig och inte heller hur förhållandena är inom olika branscher. I RSV:s momsstatistik finns uppgifter per län om antal och belopp vad avser inbetalningar, debiteringar och restföringar. Länsvisa uppgifter finns också för antalet skattskyldiga beträffande redovisningsförhållanden, ny- och avregistreringar samt hur antalet skattskyldiga fördelar sig på omsättning och näringshuvudgrupper.

Vad gäller *kvaliteten* på redovisningen av mervärdeskatten bör man kunna ställa sedvanliga krav på redovisning, dvs. att den är fullständig, riktig, jämförbar och ändamålsenlig, allt enligt god redovisningssed. På statistiken bör kvalitetskraven anpassas till vad statistiken skall användas till.

Det dolda skatteundrandragandet medför felaktigheter i redovisningen och statistiken över mervärdeskatten som det är svårt att få någon klar uppfattning om. Genomförda överslagskalkyler pekar på ett svinn i moms-systemet av storleksordningen 3-4 miljarder kronor per år. I så måtto fyller

inte mervärdeskattesystemet lika litet som de andra skattesystemen kraven på fullständighet. Länsskattemyndigheterna och tullverket betecknar upp-
börds- och redovisningssystemet för mervärdeskatten som förhållandevis
säkert.

Vad gäller statistikens riktighet har vissa avvikelser konstaterats mellan
RSV:s och RRV:s uppgifter om momsinsbetalningarnas belopp, delvis
beroende på hur indriven moms bokförts. Redovisningen är inte tydlig i detta
hänseende.

Jämförbarhet av data från olika källor och perioder förutsätter enhetlighet
i definitioner och t.ex. redovisningsperioder. Jämförelser av mervärdeskat-
tedata försvåras av att vissa uppgifter avser debiterade belopp, andra
inbetalda belopp, vissa myndigheter redovisar per kalenderår, andra per det
statliga budgetåret.

Med ändamålsenlig redovisning menas att den skall vara väl anpassad till
viktigare intressenters informationsbehov. Det primära informationsbeho-
vet för staten i fråga om mervärdeskatten gäller uppgifter om hur stora
belopp som influtit i skatt och som återbetalats samt statens nettoinkomst.
Vidare behövs information som underlag för planering av myndigheternas
hantering av mervärdeskatten. Enligt vad som angetts av hörda upp-
bördsmyndigheter, RRV och närmast berörda revisionskontor fyller nuvarande
redovisning och statistik över momsen i stort de informationsbehov man har.

Vid intervjuer med myndigheter och andra statistikintressenter har dock
framkommit önskemål om ytterligare och mera detaljerad statistik. Man
önskar bl.a. att korttidsstatistiken över mervärdeskatteinbetalningarna skall
komma fram snabbare och i mera lättolkad form samt att den skall vara
försedd med förklaringar till olika avvikelser. Gemensamt för många
önskemål om utvidgad mervärdeskattestatistik är att man känner behov av
att få förbättrat underlag för beslut om förändringar i mervärdeskattesyste-
met. Anledningar till detta är främst förslag om minskad eller slopad moms
på vissa varor samt om åtgärder för anpassning av det svenska momssystemet
till EG-ländernas.

Vid en utvidgning av statistiken framhålls det som viktigt att i första hand
ta till vara de möjligheter till ytterligare statistik som redan registrerade data
ger utan ytterligare uppgiftslämnarinsatser. De önskemål om ytterligare
statistik baserad på registrerade data från upp-
bördsdeklarationerna avser främst utgående skatt enligt 60- och 20-regeln samt totalt, ingående skatt,
exportomsättning och skatt på egna uttag. Därutöver önskar man uppgifter
om importomsättning, näringsgrensvis, skattebeloppens fördelning på olika
närings- sektorer och varor, uppgifter om företagets och hushållens
momsbelastning m.m.

Det finns således förhållandevis omfattande önskemål om ytterligare
redovisnings- och statistikdata på mervärdeskatteområdet. Statistiken över
mervärdeskatten är förhållandevis svåråtkomlig vad gäller mera detaljerade
uppgifter. Av den statistik som tas fram är det förhållandevis få uppgifter som
publiceras och då spritt på olika publikationer.

1.6 Överväganden och åtgärder

Av den genomförda kartläggningen av redovisningen och statistiken på mervärdeskatteområdet framgår att de mervärdeskattedata som publiceras främst avser statens totala nettoinkomst av mervärdeskatten dels månadsbelopp i SCB:s Allmän månadsstatistik, dels budgetårsdata i RRV:s budgetredovisning Statsbudgetens utfall samt i publikationen Statens finanser. I övrigt distribueras ekonomisk information om mervärdeskatten till en mera begränsad krets av användare.

Av intervjuer med uppbörsansvariga och revisionskontor framgår att man betraktar systemet för mervärdeskatteuppbörden som förhållandevis säkert.

En mera specificerad statistik borde tas fram och publiceras till belysning av följande förhållanden:

- det slutliga utfallet av mervärdeskatteuppbörden,
- återbetalningarna av mervärdeskatt,
- mervärdeskatteinbetalningarna per bransch,
- månadsinbetalningarna av skatt (uppsnabbning),
- utgående skatt på oreducerade och reducerade vederlag, ingående skatt,
- skattefri omsättning inom landet,
- exportomsättning,
- skatt på egna uttag,
- skatt på blandad verksamhet,
- skattens fördelning på ekonomiska sektorer, företag och hushåll.

Vidare behövs en samlad kontinuerlig, mera specificerad statistik över mervärdeskatten för information och analys.

Vad som kommit fram vid granskningen av redovisningen och statistiken över mervärdeskatten aktualiserar följande åtgärder.

1. Utvärdering av möjligheterna att utnyttja uppgifter ur SCB:s företagsregister för en löpande aktualisering av näringsklassificeringen i RSV:s skatteregister.

2. Utredning av behovet av löpande korttidsstatistik och av statistik för en mera kontinuerlig publicering liksom av möjligheterna att tillfredsställa mera tillfälliga statistikbehov på mervärdeskatteområdet. Samtidigt bör prövas vilken myndighet som skall ha huvudansvaret för produktionen av mervärdeskattestatistiken.

3. Översyn av publiceringen av mervärdeskattedata med syfte att centrala uppgifter på området skall sammanföras till ett fåtal publikationer, t.ex. till RRV:s Statens finanser, en skattestatistisk årsbok eller annan liknande publikation.

2 Remissyttrandena

Granskningsrapporten Statistiken över mervärdeskatten har sänts för yttrande till följande myndigheter och organisationer, nämligen generaltullstyrelsen, riksskatteverket jämte två länskattemyndigheter, konjunkturinstitutet, riksrevisionsverket, statistiska centralbyrån, juridiska fakulteten vid univer-

sitetet i Uppsala, Sveriges grossistförbund (Grossistförbundet Svensk Handel), Sveriges Köpmannaförbund, Sveriges Industriförbund, Småföretagens Riksorganisation, Kooperativa Förbundet, Lantbrukarnas Riksförbund, Tjänstemännens Centralorganisation TCO, Centralorganisationen SACO/SR, Landsorganisationen i Sverige LO samt Svenska Arbetsgivareföreningen SAF.

Förs. 1988/89:25
Bilaga

De två länskattemyndigheter som yttrat sig är länskattemyndigheterna i Göteborgs och Bohus län samt i Kopparbergs län. Svenska Arbetsgivareföreningen och Sveriges Industriförbund har avgett gemensamt yttrande. För Lantbrukarnas Riksförbund har yttrande avgetts av Lantbrukarnas skattedelegation och för TCO av Svenska tulltjänstemannaförbundet.

SACO/SR och LO har avstått från att yttra sig.

2.1 Allmänna synpunkter

Remissorganen är övervägande positiva till den genomförda kartläggningen av redovisningen och statistiken över mervärdeskatten samt tillstyrker de förslag till åtgärder som rapporten utmynnar i.

Bland de synpunkter och kommentarer av mera allmän karaktär som lämnats kan följande särskilt nämnas.

Flera remissorgan pekar på den stora betydelse en mera specificerad momsstatistik skulle ha som underlag för aktuella diskussioner om ändringar i skattesystemet och anpassning till förhållandena inom EG.

Ett par remissorgan har gett vissa kompletterande uppgifter till rapportens innehåll. Sålunda har t.ex. generaltullstyrelsen angett vilka lagregler, föreskrifter m.m. som gäller för tullverkets befattning med mervärdeskatten, vidare att rapporter om tullverkets uppbörd varje månad tillställs ett antal statliga myndigheter och finansdepartementet. Tullverket lämnar också en gång i månaden prognos till riksgäldskontoret avseende belopp som skall levereras till riksbanken för en månad som ligger tre månader framåt i tiden.

Konjunkturinstitutet anför att statistiken över mervärdeskatten för närvarande spelar en relativt begränsad roll som underlag för institutets analys- och prognosverksamhet. Å andra sidan finns det flera skäl som talar för att statistiken de närmaste åren får ökad betydelse som analysunderlag, bl.a. inom institutets verksamhetsområde. Det är bl.a. de stora krav som kommer att ställas i samband med diskussionen av ändringar i skattesystemet på analyser av hur olika alternativ för beskattning påverkar dels köpkraft och konsumtion i olika kategorier av hushåll, dels statens skatteinkomster. Arbete pågår inom KI för att förbättra underlaget för sådan analys, bl.a. genom att söka knyta samman nationalräkenskapernas bild av hushållens inkomster och konsumtion med annan SCB-statistik, särskilt statistiken över hushållens inkomster (HINK) och hushållens utgifter (HUT).

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet framhåller att mervärdeskatten är mycket betydelsefull från statsfinansiell synpunkt och att de frågor som behandlas i rapporten är väsentliga. Dess yttrande begränsas till frågor rörande statistikens informationsvärde. Fakulteten framhåller vidare att ändringar i uttaget för mervärdeskatten kan tjäna som ett medel i en aktiv konjunkturpolitik. Det finns, med enstaka undantag, ingenskatteförändring

som så snabbt ger utslag i samhällsekonomin. För att riktiga ställningstaganden skall kunna göras fordras att statistiken är tillförlitlig och aktuell.

Flera näringsorganisationer anför att en förbättrad och reviderad mervärdeskattestatistik inte får medföra att de skattskyldiga företagen åläggs ytterligare betungande uppgiftslämnande. Det är en synpunkt som med särskilt eftertryck hävdas av *Småföretagens Riksorganisation*. Ett ändrat uppgiftslämnande får inte medföra att företag åläggs att ändra bokföringen. I stället bör de efterfrågade uppgifterna justeras eller tas in i samband med att andra uppgifter lämnas. Om möjligt bör uppgiftsskyldigheten förenklas för företagen. För det fall de i rapporten föreslagna åtgärderna leder till en ändring av företagets uppgiftsskyldighet bör ändringen åtföljas av en kalkyl av de kostnadsmässiga konsekvenser som ändringen innebär för de små företagen.

2.2 Bättre branschstatistik

I granskningsrapporten konstateras att den branschindelning som nu används i riksskatteverkets momsstatistik är mycket grov, enligt RSV bl.a. beroende på att klassificeringen på lägre nivå i skatteregistret är osäker. Större säkerhet skulle vinnas om uppgifterna i SCB:s företagsregister utnyttjades för aktualisering och kontroll av registret. I rapporten föreslås därför bl.a. följande åtgärd.

Utvärdering av möjligheterna att utnyttja uppgifter ur SCB:s företagsregister för en löpande aktualisering av näringsklassificeringen i RSV:s skatteregister.

Alla remissorgan som yttrat sig i speciellt denna fråga tillstyrker förslaget, däribland riksskatteverket, de två länskattemyndigheterna, konjunkturinstitutet, statistiska centralbyrån, juridiska fakulteten vid Uppsala universitet, Sveriges Köpmannaförbund, Småföretagens Riksorganisation och Kooperativa förbundet.

Riksskatteverket anför att det är ett sedan länge uttryckt önskemål att höja kvaliteten på branschkoderna. För att förbättra kvaliteten på kodningen finns från årsskiftet 1987/88 möjlighet att också registrera särskild verksamhetskod för viss verksamhetsgren. Som ett hjälpmedel i ett arbete för kvalitetshöjning har listor över undersökningsfall tagits fram och överlämnats till länskattemyndigheternas mervärdeskatteenheter. Detta får ses som ett första led i det kvalitetshöjande arbetet.

Konjunkturinstitutet framhåller att oklarheter beträffande branschklassificeringen i skatteregistret utgör en avgörande begränsning för möjligheterna att för ekonomisk analys utnyttja riksskatteverkets och tullverkets statistik beträffande inbetalad och återbetalad mervärdeskatt. Den föreslagna utvärderingen beträffande möjligheterna att utnyttja SCB:s företagsregister för löpande aktualisering av skatteregistret bör genomföras snarast möjligt. Ökad jämförbarhet med SCB:s statistik måste betraktas som en nödvändig förutsättning för att statistik över mervärdeskatten skall kunna användas också för andra ändamål än uppföljning och kontroll inom själva uppbördsområdet.

Statistiska centralbyrån anför följande i denna fråga.

För att mervärdeskattematerialet skall komma till full nytta (bl.a. för skattemässiga ändamål) är det angeläget med en löpande åiterrapportering till RSV från centrala företagsregistret (CFAR) av förändringar i företagets branschtillhörighet. Denna åiterrapportering bör också gälla förändringar i post- och besöksadress. Detta gäller i första hand de företag som enkätundersöks av CFAR, men även beträffande övriga företag torde förbättringar i RSV:s register kunna uppnås på detta sätt genom att CFAR har fler källor som ligger till grund för branschklassificeringen av företag. Ett väl fungerande system för en sådan åiterrapportering bör kunna åstadkommas med relativt begränsade insatser.

Det bör även påpekas att standarden för näringsgrensklassificeringen för närvarande är under omarbetande, och att en ny standard kommer att bli aktuell för införande i början av 1990-talet. Ett lyckosamt genomförande av den nya branschstandarderna kräver en aktiv medverkan från skattemyndigheterna. SCB avser att i särskild ordning ta upp en diskussion med RSV om hur detta arbete bör organiseras och bedrivs.

Sveriges Köpmannaförbund hävdar att de aktuella frågorna på mervärdeskatteområdet talar för att vi behöver en ingående kunskap om mervärdeskatten i olika distributionsled och näringsgrenar.

Småföretagens Riksorganisation anser att det är viktigt att det finns ett lättillgängligt underlag utvisande mervärdeskatteinkomsterna per näringsgren för att effekterna av mervärdeskattesystemet och skattesatserna bättre skall kunna beräknas. Utformningen av underlaget bör anpassas så att en jämförelse med EG-ländernas moms-system kan göras.

Kooperativa förbundet framhåller att en noggrannare och mera systematisk moms-kontroll förutsätter bl.a. att skattemyndigheterna har tillgång till jämförelsetal för olika branscher. Detta kräver förmodligen en större exakthet vid registrering av näringsgrenstillhörighet än vad som för närvarande är möjligt. KF tror därför att en utveckling av SNI-kodsystemet är nödvändig för att moms-kontrollen skall kunna förbättras. Som en helt annan åtgärd vill KF i detta sammanhang föreslå att moms-redovisningen görs offentlig.

2.3 Behovsutredning och produktionsansvar

En annan av de åtgärder som föreslås i rapporten är följande.

Utredning av behovet av löpande korttidsstatistik och av statistik för en mera kontinuerlig publicering liksom möjligheterna att tillfredsställa mera tillfälliga statistikbehov på mervärdeskatteområdet. Samtidigt bör prövas vilken myndighet som skall ha huvudansvaret för produktionen av mervärdeskattestatistiken.

Såsom nämndes inledningsvis (under 2.1 Allmänna synpunkter) anser alla remissorgan att mervärdeskattestatistiken behöver byggas ut för att aktuella informationsbehov bättre skall kunna tillgodoseas. Av de mera speciella synpunkter som anförts kan följande nämnas.

Riksskatteverket konstaterar att de önskemål om en mera specificerad momsstatistik som finns i utredningsrapporten överensstämmer med ett behov som länge funnits hos mervärdeskatteenheterna. Momsenheterna

önskar statistikuppgifter utformade så att de utan större omarbetsning skall kunna användas vid verksamhetsuppföljningen och verksamhetsplaneringen samt för en utvärdering av kontrollverksamheten.

Riksskatteverket instämmer i att mervärdeskattestatistiken bör vara mera specificerad och uppger sig ha påbörjat ett arbete för att främst tillgodose mervärdeskatteenheterens önskemål i detta hänseende. Nuvarande statistik bör kompletteras och presenteras på ett bättre sätt.

I frågan om möjligheterna att av uppgifter i riksskatteverkets register bedöma mervärdeskattens utfall anger verket att det nu inte är möjligt att få statistikuppgifterna uppdelade efter den tidsperiod betalning/debitering hänför sig till. Att ta fram uppgifter om utfallet för enskilt år skulle ställa stora krav på ADB-systemet och kräva stora programändringar. Verket anser att betalningsbenägenheten är stor vad gäller mervärdeskatten och biträder därför inte vad som föreslås i granskningsrapporten om att en kontinuerlig uppföljning av skatteutfallet för mervärdeskatten borde göras.

Länsskattemyndigheten i Göteborgs och Bohus län instämmer i de i granskningsrapporten (s. 32) framförda önskemålen om utnyttjande av ytterligare uppgifter från uppbördsdeklarationen för mervärdeskatt för en bättre statistik. För att uppgifter om moms på importerade varor skall erhållas kan deklaraionsblanketten behöva ändras. För verksamhetsplaneringen är en fördelning av uppgifterna på olika branscher och storleksklasser av intresse. Uppgifter om höjning och sänkning av skatt samt skatteillägg till följd av olika granskningsåtgärder skulle vara mycket intressanta. Koppling av sådan statistik till revisionsregistret bör övervägas. Även höjning och sänkning av skatt på grund av deklaration efter skönbeskattning bör framgå. Statistikuppgifterna bör, så långt möjligt, utformas så att de utan större omarbetsning kan användas för verksamhetsuppföljning och -planering, både inom riksskatteverket och länsskattemyndigheterna. Tillgänglighet via terminal är därför önskvärd.

Länsskattemyndigheten i Koppurbergs län anger ett mycket stort antal önskemål, delvis sammanfallande med dem som framförts i granskningsrapporten. Önskemålen gäller främst statistik som borde finnas tillgänglig för bl.a. planering av mervärdeskatteverksamheten men som också skulle kunna utnyttjas för externa ändamål.

Konjunkturinstitutet framhåller att det för dess analysarbete är angeläget att också statistik beträffande inbetald och återbetald skatt kan utnyttjas. Om behovet av mervärdeskattestatistik anför institutet vidare bl.a. följande.

Statistik över indirekta skatter kan också få betydelse i samband med konjunkturbedömning och analys för stabiliseringspolitiska ändamål. Det handlar då om att utnyttja statistiken – tillsammans med annan kortperiodisk information – för att följa och bedöma i första hand den privata konsumtionens utveckling. Omsättningsuppgifter och annan statistik byggd på deklaraionsmaterialet har intresse i detta sammanhang. Institutet utnyttjar f.n. inte statistik över mervärdeskatten i arbetet med konsumtionsprognoser, men däremot har SCB försöksvis använt denna statistik bl.a. för att uppskatta konsumtionsnivåer. Troligen skulle en mer ambitiöst utformad korttidsstatistik på området öka möjligheterna för en sådan användning och därmed också förbättra underlaget för konsumtionsprognoser. Förutsättningarna att utnyttja statistiken, särskilt för att belysa utvecklingen i de nu mycket

svårbedömda tjänstenäringarna, kan dessutom förbättras om basen för mervärdeskatten breddas inom ramen för en kommande skattereform. Institutet vill understryka det i rapporten framförda önskemålet om en snabbare och säkrare korttidsstatistik och tillstyrka förslaget om en utredning av behovet av löpande korttidsstatistik på mervärdeskatteområdet.

Riksrevisionsverket anför att verket i sina båda revisionsrapporter Den direkta företagsbeskattningens administration och Kontrollen över mervärdeskatten beskrivit skattehanteringen som en produktionsprocess med olika moment (skattefunktioner). Detta tillvägagångssätt skulle kunna vara lämpligt även när man skall klargöra statistikbehovet och bedöma kostnaderna för statistiken. För varje enskilt moment i hanteringen kan bestämmas vilken statistik skatteförvaltningen behöver för att kunna styra och rationalisera processen. Det kan gälla data om t.ex. arbetsvolym och resursanvändning i de olika arbetsmomenten, resursfördelningen i processen och förändringar i resursfördelningen över tiden. Även statsmakernas behov av information skulle därmed kunna tillgodoses. Det kan i detta fall gälla data om inbetalningar och utbetalningar inom olika branscher, data om skattekontrollens inriktning och resultat av kontrollen när det gäller olika typer av företag.

Statistiska centralbyrån anser det lämpligt att såsom föreslås i rapporten komplettera rapportens översiktliga kartläggning av informationsbehovet med en detaljkartläggning innan vidare åtgärder vidtas. Centralbyrån anför vidare.

SCB vill komplettera utredningens på de skattemässiga aspekterna inriktade behovsbedömning med vissa synpunkter på mervärdeskattesystemet som källa för statistikproduktion. SCB:s användning av moms materialet kan i huvudsak delas in i tre olika kategorier. Dessa är:

a. Av CFAR används momsregistret bl.a. för att bedöma vilka företag som skall klassificeras som verksamma resp. icke verksamma. Dessutom används momsregistret som den viktigaste källan för branschklassificering av företag. För dessa användningar är momsregistret av mycket stor betydelse. Det bör i detta sammanhang påpekas att ur CFAR:s synvinkel är avregistreringen i momsregistret ibland besvärande långsam – detta gäller särskilt när ett företag har upphört med verksamheten.

b. Vidare utnyttjar SCB i dag mervärdeskattesystemet i statistikproduktionen med syftet att, för vissa kategorier av företag (branscher, storleksgrupper etc.), komplettera och/eller ersätta uppgifter insamlade via enkäter med den i moms systemet tillgängliga informationen angående omsättning m.m. Användningen i detta avseende kommer sannolikt att öka i framtiden. Momsen är en informationskälla vars fulla potential ännu inte har utnyttjats.

De uppgifter ur moms systemet som är av intresse är i första hand total omsättning per företag, i andra hand uppgifter om exportomsättning, erlagd moms på inköpta varor och tjänster, m.m.

Detta innebär att en bra kvalitet på mervärdeskattematerialet är av vitalt intresse för SCB. I synnerhet gäller detta variabeln total omsättning. Det är vidare av stort värde för SCB att materialet föreligger så tidigt som möjligt efter beskattningsårets utgång. Nuvarande förhållande, då materialet vanligtvis levereras till SCB först i november månad, är därvidlag otillfredsstillande.

c. Uppgifter från mervärdeskattematerialet används som hjälpinformation i andra sammanhang, t.ex. vid urvalsdragning och skattning.

Genom den användning av moms materialet som angivits ovan erhålls statistiken till lägre kostnad för SCB och uppgiftslämnarkollektivet än vad som annars skulle vara fallet.

Förs. 1988/89:25
Bilaga

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet framhåller att det är ytterst viktigt att förändringar i skattesystemet bygger på korrekt information om effekterna och att statistiken möjliggör en noggrann uppföljning. Allt detta förutsätter att redovisningen är detaljerad. Det är av flera skäl nödvändigt att det finns tillgång till ett mera detaljerat underlag än vad den nuvarande redovisningen och statistiken erbjuder.

Grossistförbundet Svensk Handel vill särskilt trycka på behovet av att statistiken förbättras, främst inför ifrågasatt breddning av momsunderlaget och den anpassning till förhållandena inom EG som kommer att aktualiseras.

Sveriges Köpmannaförbund anser att uppgifter om beskattningens effektivitet är av stort intresse. Till detta kommer att data om mervärdesskatten kan användas för andra ändamål, exempelvis för att spegla försäljningsutvecklingen inom olika branscher.

Småföretagens Riksorganisation framhåller att vid genomförandet av de föreslagna åtgärderna bör hänsyn i största möjliga mån tas till EG-ländernas sätt att utforma statistiken över mervärdesskatt.

I frågan om vilken myndighet som skall ha huvudansvaret för produktionen av mervärdesskattestatistiken har endast riksskatteverket och statistiska centralbyrån yttrat sig. *RSV* anser att ansvaret för statistikens innehåll bör ligga på statistiska centralbyrån medan riksskatteverket bör svara för framtagningen av uppgifterna. *SCB* anser det lämpligt att riksskatteverket tar ett huvudansvar för produktionen och publiceringen av den statistik över momsen som avser att belysa de skattemässiga konsekvenserna.

2.4 Översyn av publiceringen av mervärdesskattedata

Rapportens förslag avseende åtgärd för publiceringen av mervärdesskattedata lyder.

Översyn av publiceringen av mervärdesskattedata med syfte att centrala uppgifter på området skall sammanföras till ett fåtal publikationer, t.ex. till *RRV:s* Statens finanser, en skattestatistisk årsbok eller annan liknande publikation.

Generaltullstyrelsen och *riksskatteverket* delar uppfattningen att en samlad, kontinuerlig och mera specifik statistik över mervärdesskatten behövs.

Riksrevisionsverket anser också att det behövs en mera samlad publicering av viktigare data om mervärdesskatten. Den av verket utgivna Statens finanser är dock inte lämplig för detta ändamål.

Statistiska centralbyrån ansluter sig till åsikten att det finns goda skäl att se över publiceringen av statistiken över mervärdesskatten. Publiceringen (och produktionen) visar för närvarande en mycket splittrad bild.

Innehållsförteckning

Förs. 1988/89:25

Revisorernas förslag

1	Genomförd granskning	1
2	Revisorernas överväganden	2
2.1	Allmänt	2
2.2	Statistikbehovet	3
2.3	Branschklassificeringen	4
2.4	Produktionsansvaret för mervärdeskattestatistiken	5
2.5	Publiceringen av mervärdeskattestatistiken	5
2.6	Sammanfattning	6
3	Hemställan	6

Bilaga

1	Rapporten	7
1.1	Granskningens syfte och inriktning	7
1.2	Granskningens genomförande	7
1.3	Gällande ordning för redovisning och statistik	7
1.4	Kartläggning av redovisning och statistik	7
1.5	Uppgifternas användbarhet	9
1.6	Överväganden och åtgärder	12
2	Remissyttrandena	12
2.1	Allmänna synpunkter	13
2.2	Bättre branschstatistik	14
2.3	Behovsutredning och produktionsansvar	15
2.4	Översyn av publiceringen av mervärdeskattedata	18

